БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт за балканистика с Център по тракология
"Проф. А. Фол"
Вх. № 608 НО-05/30.10.17 г.

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Добринка Драгиева Парушева,

ПУ „Паисий Хилендарски" / Институт за балканистика с Център по тракология - БАН

за материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност 'професор' по професионално направление 2.2 История и археология

В конкурса за професор, обявен в „Държавен вестник" бр. 52 от 30.06.2017 г. за нуждите на секция „Балканите 1878 – 1945 г." в ИБЦТ – БАН, като единствен кандидат участва доц. д-р Румяна Илиева Прешленова. Представеният от нея комплект материали включва необходимите документи в съответствие с Приложението към Правилника на НС на Института за балканистика с Център по тракология при БАН относно условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности (автобиография, необходимите дипломи и документи, списък на публикациите и авторска справка за научните приноси, както и самите публикации).

Румяна Прешленова работи в Института за балканистика от 1986 г., като от 2009 г. заема академичната длъжност 'доцент'. През цялото време е част от екипа на секция „Балканите 1878-1945". Кандидатката се представя с 19 научни труда, публикувани след 2009 г., когато е получила научното звание старши научен сътрудник II ст. (доцент): 1 монография, 1 съставителство, 9 студии и 8 статии. Монографията и томът, на който Прешленова е съставител, са публикувани в България – монографията на български език, а томът с подбраните статии на английски. По-голямата част от предложените на вниманието на научното жури студии и статии (13 от общо 17) са публикувани на чужди езици (немски, английски, сръбски) в тематични сборници или периодични издания с утвърден академичен профил като Peter Lang, LIT Verlag, De Gruyter. Освен това кандидатката посочва в списъка с публикации и 12 рецензии и отзиви.

С предложените за рецензиране изследвания и публикации Р. Прешленова допринася за развитието на българската историография върху Балканите в няколко основни насоки. На първо място, тя продължава да работи върху присъствието на Хабсбургската империя на Балканите в края на XIX и началото на XX век и нейните взаимодействия с балканските страни. Тук специално споменаване заслужава новоизлязлата монография „Австро-Унгария и Балканите 1878-1912", която може да бъде

разгледана като резултат от натрупаната експертиза на кандидатката по проблемите на обмена на идеи, стоки, капитали, хора между пространствата на империята и балканските пост-имперски (на Османската империя) пространства. Проследяването едновременно на различни аспекти на преплетените връзки – стопански, политически, културни – между двете пространства за дълъг период, както и балансираната академична дискусия с колеги и идеи на страниците на книгата открояват това изследване на Румяна Прешленова като задълбочен и ценен принос в полето на българската балканистика.

Нейните други изследвания, представени в този конкурс, са предимно в сферата на образованието на студенти от България и Балканите в Централна Европа, както и неговата връзка с формирането и утвърждаването на националните елити на балканските страни (№ 2, 4, 6, 10, 11, 12, 13, 15 от списъка с публикациите); в посока на конструирането на националните идентичности и взаимовръзката на този процес с деосманизацията на региона (№ 3, 8, 17); във връзка с отношенията и контактите между Германия и България (№ 1, 9, 16). Прешленова продължава да поддържа и развива и своя интерес към стопанската история на Балканите (№ 5), а заявява академично присъствие и в областта на историята на опитите за интеграция на Балканите чрез интереса си към ролята на Балканските конференции от началото на 30-те години на XX век (№ 14). Прави впечатление, че през последните години тя проявява засилен интерес към проблеми от историята на региона след Първата световна война (№ 2, 7, 9, 10, 14), което говори за значително разширяване на нейните академични интереси. Като положителна характеристика на изследванията на кандидатката специално бих искала да подчертая и факта, че тя много често провежда сравнителни проучвания, насочвайки вниманието си към две или повече балкански страни едновременно, или пък предлага общобалкански прочит на отделни проблеми.

Специално внимание заслужава редовната преподавателска дейност на доц. д-р Прешленова в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, където води лекции по дисциплината „Политически модели на Балканите до Втората световна война“ на студенти от специалност „Минало и съвремие на Югоизточна Европа“. Предлага и лекционен курс на тема „Национализми, идентичности и общества в Югоизточна Европа до Втората световна война“ в Центъра за обучение към БАН. През 2017 г. тя се включва в провеждането на Лятната ученическа академия „Балканите от древността до наши дни“, организирана от ИБЦТ-БАН, както и в подготовката на учебно помагало за целите на академията (№ 18 и 19 от списъка с публикациите).

За значението на постигнатото от нея в научната сфера говори фактът, че публикациите ѝ са широко цитирани както от български колеги, така и от автори в чужбина (вж. приложената справка за забелязани цитирания). В същата посока свидетелстват и участията на Р. Прешленова с доклади в международни конференции, а и участието ѝ в няколко големи международни проекта. Нещо повече, тя самата е ръководител на три двустранни международни проекта (един с Института за съвременна история в Любляна и два с Масариковия институт и архив към Чешката академия на науките). Като признание от страна на колеги може да се смятат избирането ѝ за член на редакционната колегия на *Etudes balkaniques* и изпращането на докторанти от Австрия, Чешката република и САЩ, които да провеждат своите изследвания в България под нейно ръководство. Всичко това убедително доизгражда образа на учен, добре разпознаваем в своята област и уважаван от колегията не само у нас, но и зад граница.

В заключение, документите и материалите, представени от доц. д-р Румяна Прешленова отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Приложението към Правилника на НС на Института за балканистика с Център по тракология – БАН относно условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности. Кандидатката в конкурса е представила достатъчен брой научни трудове, различни от материалите, използвани при предишни конкурси и защити. В нейните работи има оригинални научни приноси, които са получили международно признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от академични издателства с признат авторитет в България и в чужбина. Авторската справка за научните приноси и цитирания е коректна.

Поради изложеното дотук, убедено давам своята положителна оценка и препоръчвам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Научния съвет на ИБЦТ – БАН за избор на доц. д-р Румяна Илиева Прешленова на академичната длъжност 'професор' в секция „Балканите 1878-1945“ по професионално направление 2.2 История и археология, научна специалност Нова и най-нова обща история.

27.10.2017 г. Изготвил становището:

Пловдив доц. д-р Добринка Парушева